

УДК 373.3-051:378.046-021.68

Примакова В. В.*

РОЗВИТОК ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Статтю присвячено розгляду теоретичного аспекту проблеми розвитку післядипломної педагогічної освіти в Україні. Уточнено контент поняття «розвиток», з'ясовано ступінь його узгодженості, певної синонімічності та взаємозалежності з категоріями «генеза», «еволюція», «прогрес». Схарактеризовано потенціал підвищення кваліфікації вчителів як вагомого складника післядипломного навчання фахівців, що здатен забезпечити їх професіоналізацію.

Виявлено і проаналізовано чинники впливу на розвиток післядипломної освіти педагогічних працівників, простежено специфічні риси щодо відповідного розвитку вчителів початкових класів. З їх урахуванням запропоновано визначення поняття «розвиток післядипломної освіти вчителів початкових класів». Окреслено перспективи подальших розвідок.

Ключові слова: розвиток, ознаки розвитку, післядипломна педагогічна освіта, вчителі початкових класів, підвищення кваліфікації.

Вітчизняна післядипломна педагогічна освіта перебуває в постійному русі, адже є відкритою динамічною системою. Останнім часом в Україні поживився інтерес до вивчення механізмів професійного розвитку фахівців упродовж педагогічної кар'єри, потужний потенціал для чого містить система неперервної освіти. Нині вона є сформованою, переважно стабільною, продуктивною системою, яка водночас має багато суперечностей, складних невирішених питань. Дослідження чинників і закономірностей її розвитку сприятиме більш точному прогнозуванню, конструктивному розв'язанню нагальних проблем як освітньої галузі, так і суспільства в цілому.

Теоретико-методологічні засади розвитку післядипломної освіти, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів як системи обґрунтували в наукових працях І. Жорова, С. Крисюк, А. Кузьмінський, Н. Протасова, В. Химинець та інші науковці. Умови ефективності курсової підготовки в післядипломній освіті різних часів вивчали А. Зубко, В. Онушкін, О. Шиян та інші. Аналіз джерельної бази дав можливість констатувати наявність у педагогічній літературі результатів наукових пошуків з різних питань професійної підготовки вчителів у середовищі післядипломної освіти; водночас довів, що недостатньо дослідженими залишаються окремі позиції поняття «розвиток післядипломної освіти вчителів початкових класів».

Отже, метою статті визначаємо висвітлення основних аспектів науково-педагогічної проблеми розвитку післядипломної освіти вчителів початкових класів для забезпечення можливостей екстраполяції досвіду минулого в сучасний розвиток складника галузі в Україні та окреслення його перспектив.

Ключовим поняттям нашого дослідження визначаємо «розвиток», що є визначальним у педагогіці та контент якого детально розглядався широким колом іноземних і вітчизняних науковців у різні часи: І. Зязюном, С. Крискоком, А. Кузьмінським, Г. Костюком, М. Фіцулою, О. Янкович та ін. Більшість із них наголошували, що «розвиток» не є тотожним до понять «зміни», «зростання», хоча досить часто їх зміст є подібним, синонімічним.

На певному ступені синонімічності змісту філософських понять «розвиток», «генеза», «еволюція» наголошувала О. Янкович. Ретельно проаналізувавши наявні в науковій літературі, філософських і педагогічних словниках тлумачення, вчена виокремила спільні риси й відмінності в контенті категорій. Основні розбіжності науковець убачала в тому, що «генеза» насамперед означає походження, виникнення, становлення досліджуваного феномену; «еволюція» характеризується передусім

*© Примакова В. В.

змінами, яким властивий поступовий розвиток процесів, поступові перетворення; розвиток розглядається як зростання, зміцнення, удосконалення, покращення, інтенсифікація процесів [12, с. 37]. Відтак, досліджуючи проблеми розвитку вітчизняної післядипломної освіти вчителів в історичній ретроспективі, ми врахували ці висновки з орієнтацією на потребу в удосконаленні, поліпшенні, оптимізації та інтенсифікації професіоналізації вчителя початкових класів і системи інституцій, що опікується її забезпеченням.

Щодо проблеми професійного розвитку вчителів важливим вважали тлумачення видатного українського психолога Г. Костюка, який зазначав: «Розвиток – безперервний процес, що виявляється в кількісних змінах людської істоти, тобто збільшення одних і зменшення інших ознак (фізичних, фізіологічних, психічних тощо). Однак він не зводиться до кількісних змін, до зростання того, що вже є, а включає «перерви безперервності», тобто якісні зміни. Кількісні зміни зумовлюють виникнення нових якостей, тобто ознак, властивостей, які утворюються в ході самого розвитку і зникнення старих» [5, с. 23]. Узавши до уваги основні позиції визначення, ми зосередились і на розвитку окремої особистості, і на трансформаційних процесах, що відбувалися в педагогічній науці і практиці минулого, знакових подіях і специфічних явищах у функціонуванні початкової шкільної та післядипломної педагогічної освіти в Україні.

Відомо, що головними ознаками розвитку є незворотність, спрямованість і закономірність змін [4; 10; 11; 12]. Тільки за умови одночасної їх наявності в системі можна стверджувати, що відбувається саме розвиток, а не різновекторна сукупність змін у системі. Якщо ж зміни мають зворотний характер, процеси стають випадковими, нециклічними, а за відсутності спрямованості зміни не накопичуються, то процес може втратити єдиний взаємозалежний вектор, характерний розвиткові.

Оскільки результатом розвитку будь-якої системи завжди є набуття нею якісно нового стану з трансформацією змісту і структури, де відбувається процес сходження від простого до складного, від нижчого до вищого (Ю. Козловський, Н. Мойсеюк, М. Фіцула, О. Янкович), то простежити характер змін у досліджуваній системі, з огляду на їх незворотність, спрямованість і наявність закономірностей функціонування, тобто циклічного відтворення постійної системи функцій [4, с. 78], стало основним завданням нашого пошуку.

Розвиток часто розглядається через зв'язок із категоріями «прогрес» і «регрес», які є протилежними та водночас взаємозалежними поняттями, кожне з яких вказує на його інтенційність.

Прогресом вважають таку зміну властивостей системи, за якої зростають її функціональні можливості, ефективність діяльності, ступінь незалежності від впливу зовнішніх чинників; водночас зберігається і накопичується потенціал для подальшого розвитку. Регрес як явище зворотного руху характеризується деградацією; йому властиві суттєва залежність від зовнішніх чинників середовища, зниження рівня ефективності системи, коли втрачається здатність до здійснення раніше можливих функцій та накопичення і збереження відповідного потенціалу [1].

Однак сучасні вчені (І. Гришанов, Ю. Козловський, А. Кузьмінський) наголошували, що розвиток не варто прирівнювати і до прогресу, оскільки перший є явищем більш складним, аніж зміна або сукупність змін. Розвиток становить собою особливий тип не стільки кількісних, скільки якісних змін, що забезпечує створення нового [1; 4; 7]. Водночас науковці уточнювали, що не всі якісні зміни цілком відповідають розвитку, адже не завжди мають тенденційний характер.

Для розвитку характерними є такі зміни, що детермінують оновлення системи, її внутрішню структурну реорганізацію та функціональну реконструкцію, появу якісно нових утворень. Відповідно до цих позицій і критеріїв розвиток передбачає накопичувальні, незворотні, поступальні зміни складних системних об'єктів упродовж тривалих часових інтервалів [4, с. 68], до яких відносимо і явища суспільно-історичного

характеру. Адже тоді розвиток хоча й супроводжувався час від часу стагнацією, певними відхиленнями і навіть спробами повернення в попередній стан, усе одно відбувається через еволюційні перетворення, що призводять до переходу від стану дивергенції до конвергенції – злиття, синтезу, формування комплексу схожих ознак, контамінації різних ліній розвитку.

Розуміння «розвитку» як форми руху від простого явища до більш складного на основі усунення суперечностей за рахунок кількісно-якісних змін, що поступово відбувалися і в післядипломній освіті вчителів початкових класів, дає можливість розглядати цей процес як незворотні закономірні зміни стану явища, що досліджується. А. Кузьмінський щодо зазначеного наголошував, що розвиток педагога як особистості та професіонала може бути реалізований двома шляхами: довільним (становлення) і цілеспрямованим (формування) [7]. Якщо йдеться про професійний розвиток учителів початкових класів у середовищі післядипломної освіти, то підвищення їхньої кваліфікації виправдано визнано цілеспрямованим процесом оновлення професійної картини світу та вдосконалення компетентності педагога-професіонала.

Система післядипломної освіти педагогічних кадрів є потужною складовою вітчизняної неперервної освіти. Офіційний статус у незалежній державі вона отримала після ухвалення Закону України «Про освіту» (1991 р.) як система зі своєю структурою та ієрархією. Законом України «Про вищу освіту» (2002 р.) було визначено її сутність, мету, завдання та основні напрямки діяльності. Згодом їх було дещо уточнено в новому Законі «Про вищу освіту» (2014 р.). Відповідно до оновлених положень метою вищої освіти було проголошено «підготовку конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях» [2, с. 4].

Післядипломна педагогічна освіта розвивається як цілісна система, елементами якої є мета, завдання, функції, структура, зміст, організаційні форми і методи роботи з педагогічними кадрами, умови, що забезпечують ефективність системи та результати її функціонування [6, с. 12]. Таким чином, досліджуючи розвиток післядипломної освіти вчителів початкових класів, зосередимося на аналізі поступових змін у діяльності системи, які сприятимуть розкриттю її потенціалу для оптимального забезпечення належної професійної готовності фахівців, удосконалення педагогічної культури, професійного розвитку учителів, що сприяло розкриттю потенційних можливостей педагогів та самореалізації впродовж життєтворчості.

Розвиток будь-якої системи відбувається під впливом багатьох об'єктивних і суб'єктивних, внутрішніх і зовнішніх, природних і суспільних, стихійних і системоутворювальних чинників [1], коли сама система є активним учасником власного розвитку, тобто здатна до самоорганізації. Основною закономірністю розвитку післядипломної освіти педагогів більшість науковців (І. Гришанов, А. Зубко, С. Крисюк, А. Кузьмінський та ін.) визначають насамперед її залежність від внутрішніх і зовнішніх, зокрема сукупності об'єктивних і суб'єктивних чинників зовнішнього середовища [1; 3; 6; 7]. Відтак вважаємо закономірним, що розвиток післядипломної освіти вчителів початкових класів зумовлений насамперед соціальними, політичними, економічними змінами в їх взаємозв'язку та взаємозалежності, що впливають на діяльність галузі.

На розвиток післядипломної педагогічної освіти нині впливають сучасний стан педагогічної науки, визначення професійних потреб учителя, вимоги до його фахового, культурного, особистісного рівнів, вивчення і критичний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду, стратегічні напрями покращення якості педагогічної освіти та інші чинники. Діяльність сучасної системи підвищення кваліфікації вчителів спрямована на постійне оновлення педагогами теоретичних знань, удосконалення професійних умінь і навичок. Відтак основним завданням післядипломної освіти

вчителів початкових класів також є їхнє цілеспрямоване фахове зростання, підвищення рівня професійної майстерності та кваліфікації.

Для продуктивного розв'язання окреслених завдань треба постійно вдосконалювати й саму систему. Її модернізація полягає насамперед у зміні застарілої моделі, коли центральне місце в технології навчання посідає викладач, а слухачі тільки засвоюють інформацію, на якісно нову, більш ефективну модель навчання. Вона характеризується тим, що слухач стає не об'єктом, а суб'єктом навчальної діяльності, в основі якої – співпраця [8]. Адже зрозуміло, що, актуалізуючи особистий професійний досвід учителів до колективного розв'язання тієї чи іншої освітньої проблеми, післядипломне навчання і самоосвіта слухачів набувають більшої інтенсивності.

Учителі початкових класів постійно виконують різнорівневі функції – учителя, вихователя, психолога тощо – з усіма висунутими до нього державою та суспільством професійними вимогами (безпосередньо під час урочної та позаурочної діяльності, упродовж співпраці з учнями та їх батьками); учня або наставника (у методичній діяльності школи, району, області залежно від віку, кваліфікаційної категорії, досвіду професійної діяльності); учня і дослідника (у курсовий період, у шкільній та самоосвітній діяльності). З метою продуктивного виконання всіх функцій та видів педагогічної діяльності важливим є розвиток пізнавальної творчої активності педагога, який має забезпечити ця складова системи неперервної педагогічної освіти. Урахування освітніх потреб фахівців і використання їхнього професійного досвіду в побудові змісту післядипломної освіти сприятиме підвищенню ефективності навчання педагогів, впливаючи на результати їхньої практичної педагогічної та самостійної дослідницької діяльності, що зможе забезпечити професіоналізацію вчителів початкових класів в умовах післядипломної освіти.

Післядипломна освіта педагогічних кадрів, що вимагає постійного оновлення напрямків, змісту і форм навчання дорослих відповідно до потреб сьогодення, має зберігати і враховувати й досвід минулого. Важливим напрямом історико-філософського аспекту функціонування галузі є трансформація вимог до професії вчителя, до його особистості, що орієнтує на професійний розвиток сучасного педагога в умовах глобалізації суспільства. Проте основи цих ідей було закладено у працях педагогів-класиків минулого (В. Вернадський, А. Дистервег, Я. Коменський, Г. Песталоцці, К. Ушинський та ін.). В усі часи розвитку суспільства педагоги-філософи розглядали та уточнювали, якими якостями і властивостями мав володіти «ідеальний» учитель.

Убачаючи визначальну роль педагога в суб'єктному становленні дитини, вони наголошували, що до професійних та особистісних якостей учителя завжди висувалися високі вимоги. Погляди прогресивних представників педагогічної спільноти щодо окреслених питань впливали на вироблення професіограми вчителя на різних етапах розвитку освітньої галузі. Природна здатність до наслідування, певна пластичність, що були властивими дітям молодшого шкільного віку, детермінували визнання переважною більшістю педагогів-класиків колосальної ролі власного прикладу вчителя як основного методу виховання школярів.

Погляди педагогів-класиків знайшли своє продовження в галузі сучасної освіти, у педагогічній творчості їх послідовників та однодумців. Ідеї гуманізму, проблемного підходу до навчання й виховання молодших школярів стали орієнтиром для створення педагогічних систем видатних педагогів В. Сухомлинського, А. Макаренка, І. Ткаченка, І. Федоренка; їх було відображено й у професійній діяльності та педагогічних працях Ш. Амонашвілі, Л. Занкова, І. Іванова, Є. Ільїна, С. Лисенкової, В. Шаталова та ін.

У контексті сучасних освітніх змін особливу увагу привертає Концепція ноосферної освіти Н. Маслової, зміст якої містить контамінацію чотирьох складових – науково-теоретичної, гносеологічної, методологічної та практичної. Центральне місце в теорії автор відводить ідеям формування педагога нового покоління. Науковець

обґрунтувала положення про можливості перебудови педагогічного процесу, освітніх технологій у напрямку гармонізації та екологізації освіти на етапі ноосферного переходу. Ученою визначено, яким чином у системі підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів організувати навчальний процес, що за короткий термін призведе до природної трансформації мислення, світогляду кожного педагога, а відтак і вихованця. За цих умов буде здійснено рух за такою послідовністю: на зміну «проекологічному етапу», що віддзеркалює сучасну освіту з опорою на лівопівкульне мислення, прийде «етап ноосферного переходу», в якому результатом ноосферної освіти стане ноосферна свідомість особистості; що в свою чергу трансформується в «ноосферу», основою якої стане природовідповідна діяльність [9]. Суголосні положення висловлювалися провідними українськими ученими І. Бехом, Г. Васяновичем, С. Гончаренком, І. Зязюном та ін.

Удосконаленню системи нині сприяють: поступова трансформація педагогічних принципів і підходів, диверсифікація (збільшення діапазону) форм і методів післядипломного навчання фахівців; індивідуалізація та диференціація навчання вчителів у закладах післядипломної освіти. Системності та потужності така діяльність набула в період відродження національної освіти в Україні, після проголошення її незалежності, коли відбулися масштабні перетворення в усіх сферах життя українського суспільства, зокрема в освітній галузі. Саме цей час пов'язують з появою нової освітньої парадигми, з оновленням змісту початкової освіти відповідно до завдань національної школи, який став тоді варіативним, що призвело до суттєвих змін у системі вітчизняної неперервної педагогічної освіти вчителів початкових класів.

Кардинальні перетворення, що відбувалися впродовж 90-х років минулого століття, викликали потужний рух у напрямку оновлення змісту післядипломної освіти вчителів початкових класів, розширили потенціал щодо забезпечення конструктивного, інтенсивного професійного розвитку вчителів на засадах оновлених (аксіологічного, андрагогічного, акмеологічного, гуманістичного) підходів. Окреслене давало змогу в подальшому коригувати зміст післядипломної освіти вчителів початкових класів відповідно до особистих професійних потреб педагогів, з урахуванням рівня здобутої ними професійної освіти, фахового досвіду, актуальних освітніх питань.

Освіта вчителів початкових класів, що не припиняється після здобуття вищої педагогічної освіти, а здійснюється впродовж професійної діяльності фахівців, має свою специфіку та в різні історичні часи характеризувалася певними відмінностями, особливостями. Відтак поняття «розвиток післядипломної освіти вчителів початкових класів» розуміємо як відкритий динамічний процес поступових змін у діяльності відповідної системи закладів і установ, що відображає еволюцію завдань, змісту, структури, форм і методів у роботі початкової шкільної та післядипломної педагогічної освіти, спрямованих на професійне зростання фахівців.

З огляду на вищезазначене можна констатувати, що увага суспільства, держави, педагогів до післядипломної педагогічної освіти, як обов'язкової умови професійного зростання вчителя, є явищем закономірним, оскільки розвиток цієї ланки неперервної освіти дозволить забезпечити сучасну освіту не тільки висококваліфікованими, а й висококультурними кадрами. Акцентуючи на обов'язковому врахуванні досягнень минулого в розбудові ланки неперервної педагогічної освіти, перспективним напрямом, що потребує уваги та ретельних подальших досліджень, вважаємо гармонізацію та екологізацію освіти на етапі ноосферного переходу, що є актуальним у сучасних умовах розвитку українського суспільства.

Література:

1. Гришанов И. В. Философия природы и социума. Основы религиоведения : курс лекций / И. В. Гришанов. – Херсон : Олди-плюс, 2003. – 270 с.

2. Закон України «Про вищу освіту» : № 1556-VII від 01.07.2014 року // Голос України. – 2014. – (06 серпня) № 148. – С. 2.
3. Зубко А. М. Організація навчального процесу в системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів : монографія / А. М. Зубко. – Херсон : Айлант, 2006. – 124 с.
4. Козловський Ю. М. Теоретико-методологічні основи моделювання наукової діяльності вищого навчального закладу : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Козловський Юрій Михайлович. – Львів, 2012. – 565 с.
5. Костюк Г. С. Навчання і розвиток особистості / Г. С. Костюк. – Київ : Радянська школа, 1968. – 46 с.
6. Крисюк С. В. Становлення та розвиток післядипломної освіти педагогічних кадрів в Україні (1917–1995 рр.) : автореф. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / С. В. Крисюк. – К., 1996. – 48 с.
7. Кузьмінський А. І. Теоретико-методологічні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Кузьмінський Анатолій Іванович. – Київ, 2003. – 433 с.
8. Ляхоцька Л. Л. Розвиток системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників на основі моделей відкритої освіти : конспект лекції для слухачів курсів підвищення кваліфікації за очно-дистанційною формою навчання / Л. Л. Ляхоцька. – Київ : ЦППО 2005. – 30 с.
9. Маслова Н. В. Ноосферное образование : научные основы, концепция, методология, технология / Н. В. Маслова. – М. : Институт холодинамики, 2002. – 338 с.
10. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н. Є. Мойсеюк. – 5-е вид., допов. і переробл. – Київ : [б. и.], 2007. – 656 с.
11. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищих пед. закладів освіти / М. М. Фіцула. – Київ : Академія, 2000. – 542 с.
12. Янкович О. І. Розвиток освітніх технологій у теорії та практиці вищої педагогічної освіти України (1957–2005) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Янкович Олександр Іванівна. – Тернопіль, 2009. – 527 с.

Примакова В. В.

РАЗВИТИЕ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ КАК НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА

Статья посвящена рассмотрению теоретического аспекта проблемы развития последипломного педагогического образования в Украине. Уточнены контент понятия «развитие», степень его согласованности, синонимичности и взаимозависимости с категориями «генезис», «эволюция», «прогресс». Охарактеризован потенциал повышения квалификации учителей как весомого компонента последипломного обучения специалистов, способного обеспечить их профессионализацию.

Выявлены и проанализированы факторы влияния на развитие последипломного образования педагогических кадров, прослежены специфические черты относительно соответствующего развития учителей начальных классов. С учетом специфики предложено определение понятия «развитие последипломного образования учителей начальных классов». Определены перспективы дальнейших исследований.

Ключевые слова: развитие, признаки развития, последипломное педагогическое образование, учителя начальных классов, повышение квалификации.

Prymakova V. V.

POSTGRADUATE EDUCATION DEVELOPMENT OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS AS A SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL PROBLEM

The article deals with the theoretical aspects of the problem of postgraduate education development in Ukraine. The content of the concept «development», the degree of its coherence, synonymy and correlation with the categories of «genesis», «evolution», «progress» are clarified.

The scientific and pedagogical literature concerning the subject research is analyzed. The potential of teachers training, as an important component of specialists' postgraduate education

of capable ensuring their professionalization, is described.

The main characteristics and properties of the «development» category are refined and described. The conditions with the synthesis of these properties are called.

The factors influencing the development of postgraduate education of pedagogical staff are identified and analyzed in the article. The specific features of primary school teachers' development are highlighted. Taking into account the specificity of the definition of «the development of postgraduate education of primary school teachers» is suggested. Based on the detailed characterization of the primary school teachers' functions, the main directions of development of postgraduate education of teachers, including primary school teachers, are identified.

The corresponding readiness can be reached through the improvement of primary school teachers' postgraduate education content and the productive forms and methods application with qualified specialists during their studies basically on the acmeology, axiology and androgogics grounds. The prospects of further researches are determined.

Keywords: development, features of development, postgraduate pedagogical education, primary school teachers, training.

УДК 37.013

Слюсаренко Н. В., Матросова И. Г.*

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ПОДХОДОВ К ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ МОДЕЛИРОВАНИЮ В ОТЕЧЕСТВЕННОЙ И ЗАРУБЕЖНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ

В статье рассмотрены тенденции развития моделей педагогического дизайна в зарубежной и отечественной образовательной практике в условиях информатизации образования. Авторы констатируют, что базовыми подходами в создании моделей педагогического дизайна являются системный и конструктивистский. Последний характеризуется выраженной гуманистической направленностью, ориентацией на саморазвитие студента. Конструктивистский подход к созданию моделей педагогического дизайна является перспективным в условиях развития использования инновационной информационной обучающей среды, которая не только позволит генерировать новые идеи, знания, а так же будет способствовать развитию творческого потенциала обучающихся.

Ключевые слова: педагогический дизайн, модели педагогического дизайна, системный подход, конструктивистский подход.

Проблема исследования инициирована изменениями, произошедшими в мировом образовательном пространстве в условиях глобализации и информатизации, поиском новых подходов к проектированию и созданию информационно-образовательной среды, способствующей творческой самореализации и саморазвитию, формированию профессиональной субъектности будущих специалистов. В этой связи актуальным является изучение и осмысление зарубежного опыта педагогического дизайна как феномена педагогической мысли США.

Рост популярности педагогического дизайна и его практическое использование не только в США, но и в Европе, использование на всех образовательных уровнях, а также успешное применение в дополнительном образовании взрослых доказывает его продуктивность. Однако проблема адаптации теории и практики педагогического дизайна к системе отечественного профессионального образования вызывает ряд вопросов.

Поскольку сами американские педагоги-исследователи трактуют педагогический дизайн в современном его понимании как научную дисциплину, имеющую свою теоретическую базу, как педагогическую технологию, позволяющую продуктивно

*© Слюсаренко Н. В., Матросова И. Г.